

Mg. missiol.

KRISTĪNA ĒCE

ANNA IRBE UN MISIJAS DARBS KARUNAGARAPURI

Misionārei Annai Irbei šogad pieminam 130 gadus kopš viņas dzimšanas. Viņa bija viena no pirmajām sievietēm misionārēm, kas divdesmitā gadsimta divdesmitajos gados no Latvijas devās kalpot misijas darbā, drīz pēc tam, kad tika pārdzīvots Pirmais pasaules karš, Latvija tika nodibināta kā neatkarīga valsts un tika izveidota Latvijas Evaņģēliski luteriskā baznīca.

Viņas pieeja misijas darbam Indijā tajā laikā bija inovatīva un ļoti veiksmīga. Laikā, kad liela daļa Rietumu misionāru joprojām vēlējās parādīt savu pārākumu pār “iedzimtajiem”, Anna Irbe jau no paša kalpošanas sākuma izvēlējās identificēt sevi ar indiešiem, kuriem kalpoja, pieņemot viņu vienkāršo un nabadzīgo dzīvesveidu, iemācoties tamilu valodu un kultūru. Tas misionārei ļāva būt ļoti sekmīgai savā kalpošanā, īsā laikā redzot, kā tika izveidots Latvijas ciems Indijā un daudzi indieši pieņēma kristietību.

Padomju okupācijas dēļ viņas devums misijas darbam un Latvijas Baznīcai ir nepelnīti aizmirsts. Šajā rakstā tiks apskatīta misionāres Annas Irbes dzīve un kalpošana, kā arī tiks pievērsta uzmanība viņas misijas darba motivācijai un praksei, novērtējot to, ka viņas kalpošana bija inovatīva un veiksmīga.

Dzīvesgājums

Anna Irbe piedzima 1890. gada 19. septembrī Dzērbenē, Vecpiebalgas pusē, mācītāja un Cēsu iecirkņa prāvesta,

vēlākā Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas (LELB) bīskapa Kārļa Irbes ģimenē¹. Viņa bija ieguvusi skolotājas izglītību Rīgā². Pēc tam 1912. gadā viņa mācījās par žēlsirdīgo māsu Ženēvā, Šveicē³.

Pirms kļūšanas par misionāri Annas dzīve ritēja samērā paredzamā virzienā. Pirmā pasaules kara laikā Kārlis Irbe kalpoja kā mācītājs mūsdienu Ukrainas teritorijā, kur viņam pievienojās arī meita Anna. Tur Anna satikās un apprecējās ar krievu dižciltīgo Kalitajevu. Viņiem piedzima divi dēli – Kirils un Viktors. Diemžēl traģisku apstākļu rezultātā kara un boļševiku revolūcijas laikā vīrs un dēls Viktors gāja bojā⁴. Par laiku ārpus Latvijas Anna rakstīja: “Dzīvojot tāpat kā trūcīgie, es iemācījos paļauties vienīgi uz Dieva vadību. Dzīvojot ar kazakiem, es biju gluži laimīga. Tādās mežonīgās vietās cilvēki viens otram ir ļoti vajadzīgi.”⁵

Pēc kara Anna atgriezās Latvijā un tad jau no Dieva saņēma savas dzīves aicinājumu. 1923. gada pavasarī, pa ceļam no Indijas uz Zviedriju, Latvijā viesojās Zviedrijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas misionārs, vēlākais Tamilu ev. lut. baznīcas Trankvebaras bīskaps Indijā, Dr. Johans Sandegrens⁶. Apciemojot Kārli Irbi, viņš “izteica piedāvājumu, ka Zviedrijas baznīcas misija labprāt palīdzētu Latvijas baznīcai uzsākt ārmisijas darbu un ka tā savā misijas darba laukā varētu uzņemt darbiniekus no LELB”⁷. Sandegrens pieminēja, ka īpaši būtu nepieciešamas sievietes, kas varētu kalpot nabadzīgajām sievietēm Indijā. Anna, izdzirdot šos vārdus, vienkārši teica: “Nemiet mani.”⁸ Tika saņemta abu pušu piekrišana, lai gan sākumā bīskaps un tēvs centās viņu no šī nodoma atrunāt, jo “sievietei ar mazu bērnu uzņemties tik grūtu darbu un pie tam tik sliktos apstākļus likās bezprātīgi. Pat no misionāriem – vīriešiem daudzi to nespēj. Taču Anna Irbe neļāvas atrunāties.”⁹

1 Roberts Feldmanis, “Annu Irbi pieminot”, *Latvijas ev.-lut. baznīcas kalendārs* (1974), 90–94.

2 Violeta Stīvena, “Misionāre Anna Irbe – sieviete, kura apsteidza savu laiku”, *Ceļš* 57 (2006): 59–76.

3 Visvaldis Klīve, “Pa Annas Irbes pēdām”, *Laiks*, 26. jūl. 1975: 5.

4 Stīvena, op. cit., 61.

5 No Annas Irbes pieteikuma Zviedrijas misijai, citēts Stīvena, op. cit., 61.

6 Kārlis Irbe, “Zviedrijas baznīcas mācītājs=misionārs, teoloģijas doktors Johans Sandegrens, Tamuļu bazn. bīskaps”, *Ārmisija* 5 (1933): 65–68.

7 Ilmārs Rubenis, *Misionārs Roberts Feldmanis* (Rīga: Luterisma mantojuma fonds, 2007), 40.

8 Stīvena, op. cit., 62.

9 Arnolds Grosbachs, “Cimos pie Annas Irbes”, *Austrālijas Latvietis*, 21. jūn. 1968:6.

1924. gada Pūpolsvētdienā¹⁰ Doma¹¹ baznīcā Anna Irbe tika iesvētīta par misionāri. Iesvētīšanā piedalījās bīskaps Irbe un vēl pieci mācītāji.¹² Pirms došanās misijas kalpošanā Irbe devās uz Angliju, lai mācītos misijas skolā.¹³ Pēc misijas skolas beigšanas 1924. gada decembrī Anna Irbe sāka ceļu uz kalpošanas vietu Indijā.¹⁴

Annas Irbes kalpošana Dienvidindijā, Tamilnādas apgabalā norisinājās divos laika posmos. Pirmajā posmā laikā no 1925. līdz 1931. gadam Irbe apguva vietējo tamilu valodu un strādāja dažādos Zviedrijas misijas projektos¹⁵ – darbi saimniecībā, zēnu skolā, ciemos pie indiešu sievietēm viņu mājās – senanās, grāmatvedības kārtošana, kristīgo ģimeņu apciemošana u. c. Maijavaramā un Koimbatorā (*Coimbatore*).¹⁶ 1930. gadā Annai Irbei un bīskapam Sandegrenam radās doma par misijas staciju kādā no ciematiem, kas būtu kā pamats Latvijas misijai Indijā.¹⁷

1931. gadā misionāre atgriezās Latvijā atvaļinājumā, kur daudzās draudzēs, kā arī mācītāju konferencēs sniedza priekšlasījumus par misijas darbu Indijā un vāca ziedojumus plānotajam misijas centram.¹⁸ Atbalsts tika rasts arī Zviedrijas baznīcas misijas pārvaldē. Zviedru publikācijā teikts: “Astoņu gadu laikā, kamēr Latvijas baznīcas atrodas sakarā ar Zviedrijas baznīcas misiju, arvienu vairāk radusies pārliecība, ka Latvijas baznīcai dodama iespēja ieinteresēt savus locekļus par kādu uzdevumu misijas darbā, ko viņi varētu uzskatīt par savu.”¹⁹

Otrais laika posms sākas ar 1932. gada beigām, kad Anna Irbe atgriezās Indijā. Tad sākās zemes meklēšanas darbi, līdz beidzot zeme tika nopirkta 1933. gada 1. februārī

10 “Misionāres Annas Irbes k. iesvētīšana”, *Svētdienas Rīts*, 20. apr. 1924:4–5 kā datumu min 16. aprīli, Ilmārs Rubenis savā grāmatā 42. lpp. norāda 15. aprīli, taču Pūpolsvētdiena 1924. gadā bija 13. aprīlī. Domājams, ka iemesls norādei uz 15. aprīli ir Zviedrijas baznīcas izsniegtais dokuments iesvētīšanas dienā, kurā norādīts, ka Anna Irbe sākot no 1924. gada 15. aprīļa iestājas Zviedrijas baznīcas Misijas pārvaldes rīcībā. Dokuments pieejams minētajā “Svētdienas Rīta” atsaucē.

11 “Dievkalpojumi. Pūpolu svētdienā”, *Jaunākās Ziņas*, 12. apr. 1924: 6. Arī “Svētdienas Rīts” norāda Doma baznīcu. Rubenis raksta, ka iesvētīšana notikusi Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā, taču nemin savu avotu.

12 Informācija par Annas Irbes iesvētīšanu ir pieejama arī: Ēriks Mesters, *Bīskaps Kārlis Irbe* (Rīga: Svētdienas Rīts, 1994), 130–133, kas būtībā ir kopija no “Misionāres Annas Irbes k. iesvētīšana”, *Svētdienas Rīts*, 20. apr. 1924: 4–5.

13 Grosbachs, op. cit., 6 un A. L., “Mirusi misionāre Anna Irbe”, *Laiks*, 3. jūl. 1973: 6.

14 Anna Irbe, “Ceļā uz Indiju”, *Jaunākās Ziņas*, 17. janv. 1925: 7.

15 Rubenis, op. cit., 42.

16 Anna Irbe, *Vēstules no Indijas 1927. g.* (Rīga: Valters un Rapa, 1928), 40–41.

17 Anna Irbe, “Indija. Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 8 (aug. 1930): 124–128.

18 Rubenis, op. cit., 43.

19 Anna Irbe, “Latvijas ciems Indijā. Missionstidning”, *Ārmisija* 11 (nov. 1932): 167–172.

netālu no Koimbatoras, un misionāre pārcēlās dzīvot uz mazu mājiņu, kas atradās netālu no nopirkta zemes gabala.²⁰ 1933. gada 5. martā tika likts pamatakmens jaunajam Latvijas misijas darba pasākumam – Karunagarapuri, kas tulkojumā no sanskrita valodas nozīmē ‘Visžēlīgā Dieva ciems’, ko mēdza saukt arī par “Latvijas ciemu Indijā”²¹. Šis kalpošanas otrais laika posms misionāres dzīvē turpinājās līdz 1951. gadam, kad viņa devās pelnītā atpūtā.²²

Mūža beigās viņa pavadīja Kūnūras (*Coonoor*) pilsētā²³ pie Nilgiri kalniem Tamilnādas štatā, kas ir aptuveni 100 km attālumā no Karunagarapuri. Taču vēl 1968. gadā Anna Irbe palīdzēja mācītājam G. Stīvenam (*Stephen*) uzsākt jaunu misijas darbu Karuneipuri un Kalpundi rajonā.²⁴ Mūžībā Anna Irbe tika aizsaukta 1973. gada 13. februārī 82 gadu vecumā pēc dažu dienu pavadīšanas slimnīcā sirds slimības dēļ.²⁵

Anna Irbe ļoti aktīvi vēstīja par savu kalpošanu, rakstot vēstules uz Latviju. Viņas vēstules 1925. gadā ir iespējams lasīt avīzē “Jaunākās Ziņas”. 1926. un 1927. gada vēstules ir apkopotas atsevišķos sējumos ar nosaukumu “Vēstules no Indijas”. Laikā no 1928. gada līdz 1940. gadam viņas vēstules no Indijas tika publicētas žurnāla “Jaunatnes Ceļš” ikmēneša pielikumā “Ārmisija”, ko izdeva LELB.

Annas Irbes misijas kalpošanas motīvi un filozofija

Latvijas misijas darbs nesākās ar Annu Irbi. Neejot atpakaļ ļoti senā vēsturē, bet skatoties tā saucamajā misijas laikmetā²⁶, 19. gadsimtā, no Latvijas tika sūtīti misionāri²⁷.

20 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 4 (apr. 1933): 50–59.

21 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 5 (maijs 1933): 68–80.

22 A. L., op. cit., 6.

23 Grosbachs, op. cit., 6.

24 Stīvena, op. cit., 72.

25 A. L., op. cit., 6.

26 Protestantu baznīcu vērtējumā 19. gadsimts ir galvenais misijas laikmets jeb var teikt arī, ka tas ir lielisks gadsimts kristīgajai baznīcai. Skat. David Jacobus Bosch, *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*, Sixteenth printing, August 2011 (Maryknoll, NY: Orbis Books, 1991), 244. Vēsturnieks Stīvens Neils (*Stephen Neill*) norāda pozitīvo misijas laikmetā – piemēram, iespējas izmantot jaunākos tehnoloģijas sasniegumus, lai misionētu neaizsniegtās tautas, kristiešu skaita pieaugumu un kristīgās baznīcas nostiprināšanos pasaulē 19. gadsimta beigās. Šajā gadsimtā misijas darbam atsaucās ļoti daudz protestantu, to skaitā daudz studentu. Tieši šajā laikā kā misionāres pirmo reizi tika uzņemtas neprecētas sievietes. Taču šajā lieliskajā misijas gadsimtā bija arī daudz negatīvā – galvenokārt jaunatklāto un evaņģelizēto tautu un zemju kolonizācija un ekspluatācija. Skat. Stephen Neill, *A History of Christian Missions* (Prepared by Owen Chadwick. Revised. Penguin Books, 1991), 209–212, 217.

27 Kā piemērus var minēt Arnoldu Nerliņu, kurš devās uz Indiju 1862. gadā (R. Bogels, “Ziņas par Vidzemes misionāru Arnold Nerliņu”, *Ceļa Biedris. Latviešu Avīžu pielikums* 11

Līdz ar to var pieņemt, ka viņi, un arī Anna Irbe, labi zināja tā laika misijas darba idejas. Viens no ievērojamākiem 20. gadsimta misiologiem Deivids Bošs (*David J. Bosch*) norāda, ka tā laika misijas paradigma bija saistīta ar nabaga bezpalīdzīgiem pagāniem, kuriem palīgā dodas kristīgās nācijas. Bieži tas izpaudās kultūras pārākumā un pat kolonizācijā.²⁸ Irbe novēroja: “Kas man šie nepatīk, tas ir cilvēki. Pareizāk, ne cilvēki – tie ir bieži vien ļoti labi – bet viņu uzskati un dzīves iekārta. Visi baltie, pat daži misionāri, nicina indiešus. Tie atkal no savas puses netic nevienam eiropietim.”²⁹

Taču Anna Irbe nosodīja šo pārākumu un savā kalpošanā pēc iespējas centās pielāgoties indiešu kultūrai. Lasot vēstules no pirmajiem misijas gadiem, var ievērot, ka Irbe bija gatava mācīties – ne tikai tamilu valodu, bet arī centās saprast kultūru, kastu atšķirības un misionāru attiecības ar vietējiem. Viņas vērtējums dažkārt bija pietiekami skarbs, piemēram, aprakstot amerikāņu misijas skolu: “Kāds izgriezums no Amerikas dzīves pārcelts Indijā, kur tas nav un nevar būt savā īstā vietā. Tiesa, ir izdarīti mēģinājumi savienot Ameriku ar Indiju, bet taisni savienošanas mēģinājumi iznākuši ļoti dīvaini.”³⁰ Pēc šādiem novērojumiem viņa pieņēma lēmumu, kas vēlāk ietekmēja to, kā misionāre veidoja Latvijas ciemu. “Es guvu labu pamācību no šīs vietas. Vai nu taisi pilnīgi indiešu stilā, vai pats savā, bet tikai nemēģini nesavienojamas lietas sakopot. Tur neiznāk ne šis, ne tas.”³¹

Misionārs un bīskaps Leslijs Nūbigins (*Lesslie Newbiggin*) kalpoja Madrasā, Indijā gandrīz tajā pašā laikā, kad Anna Irbe (1936–1946 un 1965–1974).³² Arī viņš noraidīja Rietumu kultūras pārākumu un norādīja, ka nepastāv “tīrs” evaņģēlijs, kas nekādā veidā nav saistīts ar kultūru un valodu. Tāpēc, ka evaņģēlijs ir vārds, kas nācis miesā, katrs evaņģēlija apgalvojums ir saistīts ar kultūru, kurā šis evaņģēlijs tiek izteikts.³³ To saprotot, Irbe arī mēģināja iepazīt Indijas kultūru, apmeklējot dažādus muzejus, teozofu tempļi, Šrī Rama institūtu, tikās ar bramīniem un arī ar citu kastu ļaudīm, piedalījās

(30. maijs 1863): 81–85), kā arī Eugens Matejs, kurš kalpoja Indijā 1885.–1895. gadā, vai rīdzinieks Dr. Karls Hugo Hāns, kurš vairāk nekā 30 gadu kalpoja Āfrikas dienvidrietumos sākot no 1841. gada (Rubenis, op. cit., 38–39).

28 Bosch, op. cit., 289, 316.

29 Anna Irbe, “Ceļojums pa Indiju”, *Jaunākās Ziņas*, 28. mar. 1925: 2.

30 Irbe, op. cit. 1927, 20.

31 Irbe, op. cit. 1927, 20.

32 Leslijs Nūbigins bija viens no ievērojamākajiem Rietumu misionāriem Indijā un vēlāk misiologiem 20. gadsimtā. Lesslie Newbiggin, “The Gospel and the Religions”, in *Landmark Essays in Mission and World Christianity*, eds. Robert L. Gallagher and Paul Hertig, American Society of Missiology Series 43 (Maryknoll, NY: Orbis Books, 2009), 149–159.

33 Lesslie Newbiggin, *Foolishness to the Greeks: The Gospel and Western Culture* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1986), 4–5.

dievkalpojums, bija arī atvērta ekumēnismam.³⁴ No misionāres vēstulēm var secināt, ka lielu iespaidu uz viņu atstāja arī tā laika ievērojamākie indieši, kā Sundars Singhs³⁵ un Mohandāss Gandijs³⁶, ko viņa arī personīgi satika vairākas reizes.

Domājot par misijas darbu, Ņūbigins arī norāda, ka pēc iespējas ir jāmeklē jebkādas zīmes Dieva žēlastības darbam to cilvēku dzīvē, kuri vēl nepazīst Jēzu kā Kungu. Arī ka kristietim ir jācenšas sadarboties ar visu ticību un ideoloģiju cilvēkiem, visos projektos, kas saskan ar kristietības izpratni par Dieva mērķiem vēsturē.³⁷ Tā arī misionāre rakstīja par savu sākotnējo kalpošanu: “Jāizlieto ikkatrs gadījums, kas dod iespēju iepazīties ar indiešiem un viņu uzskatiem. Tas nav viegls uzdevums. Dzīve ne tikai starp, bet ar citas kultūras, citas rases un citas ticības cilvēkiem prasa lielu nervu un gribas enerģiju.” Par to, ka Anna Irbei izdevās realizēt savas idejas praksē un viņai izdevās iepazīt vietējo kultūru, rakstījis Visvaldis Klīve: “Savu darbību tā nekad neuzskatīja par šauru misionāra darbu. Sociālās palīdzības darbs bija tikpat svarīgs. Tieši pēdējā iemesla dēļ tā iemantoja vietējo iedzīvotāju lielu uzmanību, kaut arī tie nebija kristieši. Vietējie iedzīvotāji viņu apzīmēja par “Riṣī, kas ir indiešu apzīmējums svētajiem un gudrajiem. Pretēji daudziem citiem misionāriem Anna Irbe dzīvoja līdzīgi vietējiem iedzīvotājiem: staigāja kailām kājām, gāja viskarstākajā saulē bez saules sarga, dienas laikā neko neēda, runāja tekoši tamilu valodā, strādāja dārzā un laukā, pati slauca bafalos³⁸. Tajā pat laikā tā kopa slimos.”³⁹

Jau sākotnēji var redzēt, ka misionāre apšaubīja tā laika misionāru metodes un bija progresīva savā kalpošanā. Piemēram, 1927. gadā viņa uzņēmas papildu kalpošanas pienākumus, lai varētu izmēģināt, kā ir strādāt mācītāja indieša vadībā. Vairāki eiropieši viņai bija teikuši, ka tas nav iespējams, ka eiropieši un indieši nesaprotas, bet tieši tādēļ viņa gribēja mēģināt.⁴⁰ Tālākais viņas kalpošanas darbs pierāda, ka viņai tas ļoti labi izdevās.

Irbei arī bija skaidrs misijas mērķis, kalpojot senanās jeb sieviešu mājās ciematos. Dažiem vēstuļu lasītājiem Latvijā bija jautājums, vai netika lietota viltība, mācot indiešu

34 Piemēram, Irbe, op. cit. 1927, 15–20, bet arī citās viņas vēstulēs lasāmi šādi un līdzīgi apraksti.

35 Anna Irbe, “Ceļojums pa Indiju”, *Jaunākās Ziņas*, 28. febr. 1925: 4. Sundara Singha vārds latviešu lasītājiem bija pazīstams ne tikai Annas Irbes dēļ. Autors A. M. jau 1923. gadā rakstīja par viņu rakstā “Indijas “sadu”” (Svētdienas Riṣ Nr. 11, 11.03.23., 6–7). Tāpat V. Caune savā rakstā “Jaunākie latviešu izdevumi. 1925. gada novembris un decembris” 75. lpp. piemin P. Gulbja grāmatu “Sadhu Sundars Sings’s Jēzus Kristus apustulis Indijā. Atstāstījis māc. v. P. Gulbis”, kas izdota Rīgā 1925. gadā. Tā laika periodikā ir atrodamī vēl vairāki raksti.

36 Irbe, op. cit. 1927, 52.

37 Newbigins, op. cit. 2009, 157.

38 Indijas bifeļi.

39 Klīve, op. cit., 5.

40 Irbe, op. cit. 1927, 42.

sievietēm labas praktiskas lietas, bet patiesībā vēloties viņas pievērst kristīgajai ticībai. Uz to sekoja atbilde: “Par kaut ko viltībai līdzīgu nevar būt ne runas, jo to jau sakām pašā sākumā, ka sievietēm jāmācās arī kristīgās ticības mācības. Ja viņas vai viņu radi ar to nav mierā, tad mēs viņu mājā neejam... Es arī nebūt necenšos hindu sievietēm atņemt viņu ticību, bet tikai maz pa mazam ievirzīt to citās sliedēs.” Darba mērķis senanās bija sagatavot indiešu sievietes kristīgajai ticībai, lai tad, kad viņu vīri vai dēli vēlētos pāriet kristīgajā ticībā, sievietes nepretotos, bet būtu patiesas darba biedrenes.⁴¹

Pirmajā misijas darba posmā Annas Irbes pienākumi bija Zviedru misijas uzturētā zēnu pansionātā, meiteņu skolā, darbs senanās ar hindu un musulmaņu sievietēm, Bībeles sievu (indiešu sievietes, kas darbojās kā evaņģēlistes) apmācība, svētdienas skola, iknedēļas sieviešu sapulce, kā arī grāmatvedības pienākumi, darbs saimniecībā, korespondence, sarunas ar bērnu vecākiem, slimo skolēnu, kā arī citu slimnieku ārstēšana.⁴² Šis darbs bija ļoti sekmīgs, un tas arī veicināja domu par plašāku Latvijas misiju Indijā un par Latvijas ciemu tur.

Misijas darba vadīšana Karunagarapuri Jau pirms došanās atvaļinājumā uz Latviju 1931. gadā Irbe rakstīja, ka viņai ļoti patīk darbs tieši ciematos un ka viņa jau tad bija gatava pārcelties dzīvot uz kādu ciematiņu tuvāk cilvēkiem. Viņu motivēja mīlestība. “Es jūtu, ka šos nabadzīgos cilvēkus patiesi varu mīlēt... Tādēļ es labprāt būtu viņu tuvumā un dzīvotu ar viņiem.”⁴³ Tieši mīlestība un vēlēšanās kalpot nabadzīgajiem ir tā, kas lika domāt par misijas darba paplašināšanu, par misijas lauka iegūšanu Latvijai un par LELB lielāku mobilizāciju misijas darbam.

Zemi Latvijas ciematam sāka meklēt jau 1931. gadā, taču pirms atvaļinājuma īstā vieta tomēr neatradās. Kamēr misionāre bija Latvijā un arī Zviedrijā atvaļinājumā, viņa daudziem darīja zināmu domu par šo Latvijas ciemu. Ļoti novērtējama ir viņas pazemība. Viņa rakstīja: “Zviedrijas misijas darbinieki un labvēļi sagaida no mana plāna daudz vairāk, nekā tur jebkas kad sanāks. Es bīstos, ka viņi šīs idejas nozīmi pārspīlē. Viņi saka, ka tas būšot taisni tas, kas esot “vajadzīgs”, bet visur un sevišķi vēl misijas darbā, “vajadzīgi” ir tikai īsti cilvēki, bet ne jaunas idejas. Vai es būšu Dievam “vajadzīgais” cilvēks, par to spriest vēl pārāk agri.”⁴⁴ Tā ir pareizā sirds attieksme, un šeit var redzēt,

41 Irbe, op. cit. 1927, 54–56.

42 Irbe, op. cit. 1927, 42.

43 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 1 (janv. 1931): 10.

44 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 11 (nov. 1932): 163.

ka viņa pilnīgi paļāvās uz Dieva vadību. Vērtējot Irbes ieguldījumu no šodienas skatu punkta, noteikti var teikt, ka viņa bija īstais cilvēks īstajā laikā.

Turpinot domu par indiešu kultūru, Irbei bija vairāki konkrēti uzstādījumi jaunajam Latvijas ciemam – tam bija jābūt svabadam no pagānu ietekmes, Kristum bija jātop pasludinātam ne tikai ar vārdiem, bet arī ar darbiem, tam bija jābūt indiskam, arī baznīcai bija jābūt indiskai, ne rietumnieciskai. Praktiskās kalpošanas jomā bija paredzēts, ka būtu skola zēniem un meitenēm, patversme nespējniekiem, vieta arī invalīdiem un dzīves pabērniekiem, slimnīca cilvēkiem ar grūtām un hroniskām slimībām.⁴⁵

Zemi jaunajam ciemam tik viegli nemaz neizdevās atrast. Misionāre kopā ar palīgiem apskatīja vairākus zemes gabalus, bet katrā vietā kaut kas nebija labi vai pareizi. Arnolds Grosbahs šādi apraksta zemes meklējumus: “Viņa ar nodomu atteicās no parasta misijas darba veida, neizvēlējās sev ne pilsētu, ne ciemu, bet mūža mežu, vadīdamās no pārliecības, ka pats Dievs viņai parādīs vietu, kur sākt savu darbu, kaut tā atrastos mežā pavisam vientuļā vietā.”⁴⁶ Beidzot 1933. gada 1. februārī beidzot zeme bija atrasta un nopirkta par 5250 rūpijām jeb aptuveni 10,500 latiem. Tā Anna pārcēlās uz kādu mazu mājiņu, kas atradās ap 3 kilometrus no nopirktā zemes gabala, un tur sākās pavisam vienkārša dzīve.⁴⁷ Kad citi misionāri teica, ka Anna esot traka un ka gribot sevi dzīvu aprakt, viņa vienkārši atbildēja, ka “tā nu, protams, ir pārspilēšana. It kā eiropiete nevarētu dzīvot bez Eiropas parastām ērtībām!”⁴⁸

Ciema pamatakmens tika likts 1933. gada 5. martā. Ir jāsaprot, ka Anna Irbe nebija pilnīgi viena savā misijas darbā. Viņa joprojām bija Zviedrijas Misijas pārvaldes norīkojumā. Tā arī pamatakmens likšanas brīdī viņa nebija viena, kas arī norāda, ka viņa spēja sadarboties ar citiem mācītājiem un misionāriem viņas apkārtnē. Ciema dibināšana tiek aprakstīta šādi: “Misionārs-mācītājs Vengšejs lika pamata akmeni baznīcai. Tad Daniels deva vārdu Latvijas ciemam un to nosauca par Karunagarapuri. Tas ir sanskrita valodas vārds, bet arī tamuļiem pazīstams. Nosaukumu izmeklēja mācītājs-misionārs Sandegrens. “Karun” nozīmē “žēlastība”, karunagara tulkojums “Visžēlīgais Dievs” un “puri” ir “ciems”. Tātad “Karunagarapuri” ir “Visžēlīgā Dieva ciems”.”⁴⁹

Drīz vien sākās ikdienas kalpošana, kas ietvēra būves, tīrumus, slimniekus, sarunas ar apkārtējo zemju īpašniekiem un sakkiliem (nabadzīgajiem bezkastas cilvēkiem). Ar katru dienu saradās arvien vairāk slimnieku, bet vēl viņus nebija kur likt, jo ēkas vēl

45 Irbe, op. cit. Missionstidning, 168–170.

46 Grosbachs, op. cit., 6.

47 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 4 (apr. 1933): 50.

48 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 2 (febr. 1931): 27.

49 Irbe, *Ārmisija* (1933), 78.

nebija uzceltas.⁵⁰ 1933. gada vēstulēs var redzēt, ka darbs ritēja ļoti veiksmīgi. Ciemā sāka darboties arī feldšeris Samuēls un kalpone, tika meklēts skolotājs, palīgā ieradās vairāki kristīgi strādnieki. Darbu gaitā Annai bija jāstopas arī ar kastu aizspriedumiem, un bija brīži, kad viņai pašai bija jāiet uz aku smelt ūdeni, jo bezkastas cilvēki nedrīkstēja smelt. Jau pēc kāda laika misionāre varēja ziņot: “Kas viss te nav noticis šos 5 mēnešos? Šo vietu vairs nevar pazīt. Kā no zemes izaugušas 4 mājas, sastādīti banāni, palmas, mango un citi koki, iekopti tīrumi, izrakta jauna aka t.t. jpm. Un tad visi šie cilvēki, kas še pulcējas. Mūsu pagaidu baznīciņa jau pilna dievlūdžēju. Slimnieki. Bērni. Padoma meklētāji! Viss tas ir Latvijas misijas, jeb kas tad pat ir, Kristus draugu mīlestības auglis.”⁵¹

Lai gan misijas darbs nav skaitļi, tomēr arī skaitļi palīdz nedaudz vērtēt šī darba plašumu. 1933. gadā patversmē bija 27 bērni, taču 1939. gadā jau bija 66 bērni patversmē un 70 bērni skolā⁵². Ja 1935. gadā draudzē bija 407 kristīti draudzes locekļi, tad 1940. gadā tādu bija jau 1431 un vēl 534 gaidīja kristību.⁵³ Svētkos (Ziemsvētkos un Lieldienās) tika pabaroti gandrīz tūkstotis cilvēku.⁵⁴

Protams, šis darbs nenoritēja bez grūtībām. Vietējās grūtības jau tika pieminētas – strīdi indiešu darbinieku vidū, dažādu kastu cilvēku nespēja darīt kādus konkrētus vienkāršus darbus (ūdens smelšana vai grīdu mazgāšana). Taču ar tām Anna laika gaitā tika galā. Arnolds Grosbachs raksta: “Anna Irbe vēlējās iekļauties indiešos pilnīgi, lai kļūtu viena no viņu cilvēkiem un tā iegūtu viņos lielāku uzticību.”⁵⁵ Tas viņai arī izdevās. Tomēr bija arī divas citas lielas problēmas, kas sagādāja grūtības. Viena no tām bija finanses jeb to trūkums. Gan Anna Irbe pati, gan arī LELB ārmisijas sekretāri Edgars Rumba un Roberts Feldmanis laiku pa laikam atgādināja, ka ārmisijas darbs prasa upurus līdzekļu ziņā.⁵⁶ Tomēr Anna Irbe un visa Latvijas misija Indijā sastapās ar vēl lielāku problēmu – hronisku darbinieku trūkumu. Pati misionāre rakstīja, ka darbs pastāvīgi pieaug un ir nepieciešami vēl evaņģēlisti un skolotāji.⁵⁷ Misionāre Maja Laurin raksta nopietni: “Kā tas nākas, ka no jūsu zemes, kur interese un dedzība pret misijas darbu

50 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 7 (jūl. 1933): 105–107.

51 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 11 (nov. 1933): 172.

52 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 12 (dec. 1933): 188, *Ārmisija* 8 (aug. 1939): 116 un *Ārmisija* 9 (sept. 1939): 137.

53 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 5 (maijs 1935): 75, *Ārmisija* 5 (maijs 1939): 77 un *Ārmisija* 3 (mar. 1940): 39.

54 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 6 (jūn. 1939): 82 un *Ārmisija* 2 (febr. 1940): 20.

55 Grosbachs, op. cit., 6.

56 Piemēram, Edgars R[umba], “Nelaikis bīskapa tēvs un mūsu baznīcas ārmisijas darbs”, *Ārmisija* 5 (maijs 1934): 66–69; Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 6 (jūn. 19334): 87.

57 Anna Irbe, “Vēstules no Indijas”, *Ārmisija* 6 (jūn. 1937): 84.

šķietas esam tik dzīva, ka mums zviedriem, atliek jūs, latviešus, tik apskaust, neviens pats nenāk šurp uz Karunagarapuri? ... bet vai tad tiešām Latvijā nav neviena jauna vīrieša vai sievietes, kas vēlētos nākt šurp par pastāvīgiem darbiniekiem, lai sniegtu tik ļoti nepieciešamo palīdzību darbā, ko strādā šeit un kas pieaug ar ārkārtīgu spēku?”⁵⁸ Roberts Feldmanis norāda, ka potenciālajiem darbiniekiem ir bijušas bažas par dzīves apstākļiem misijas laukā.⁵⁹

Ja nebūtu iesācies Otrais pasaules karš, iespējams, būtu atradušies darbinieki, kas dotos palīgā Annai Irbei. Taču ar kara sākumu un padomju okupāciju pēc tam gan robežas tika slēgtas, gan arī apstājās informācija uz Latviju. Mēs varam būt pateicīgi latviešiem ārpus Latvijas un it īpaši Latvijas ev. lut. baznīcai Amerikā un tās Ārmisijas nozarei, ka tika uzturēti sakari ar Annu Irbi un misijas darbs tika atbalstīts un tas varēja turpināties.

Nobeigumā

Izvērtējot Annas Irbes misijas kalpošanu, var atskatīties uz bīskapa un tēva teikto viņas iesvētīšanas dienā: “Es nebaidos no tā, ka tevi varētu baidīt Indijas dzīves grūtie apstākļi. Bet no kā es baidos, tas ir tas: ka tev, misijas darbā strādājot, kur to dažreiz ilgi jādara bez redzamiem panākumiem, nepagurst garīgie spēki, nepietrūkst pacietības.”⁶⁰ Jā, pietrūka citu darbinieku, bet Annas Irbes darbā nepietrūka pacietības un arī panākumu.

Domājot par misijas kalpošanu, kristīgā misija vienmēr ietver trīs saistītus subjektus. Pirmais ir Dievs, otrais ir misionārs, un trešais ir misijas saņēmējs.⁶¹ Bieži misijas darbā tiek likts uzsvars uz pirmo un otro. Un trešais, šis misijas saņēmējs tiek aizmirsts. Anna Irbe bija misionāre, kura apsteidza savu laiku. Viņa pievērsa milzīgu uzmanību šim trešajam – misijas saņēmējam. “Viņa indiešiem bija kļuvusi indiete, pat dzīves ieradumos pilnīgi iekļaudamās indiešu dzīves veidā. Un viņai savukārt sirsnīgā mīlestībā atvērās pretī tā tauta, kuras vidū viņa ienāca kā nepazīta svešiniece, nesot vienīgi Kristus patiesību un mīlestību sev līdz.”⁶²

58 Maja Laurin, “Misijas draugiem Latvijā”, *Ārmisija* 7 (jūl. 1937): 98–102.

59 Roberts Feldmanis, “Vērojumi un pārdomas”, *Ārmisija* 1 (janv. 1939): 2–4.

60 “Misionāres Annas Irbes k. iesvētīšana”, *Svētdienas Rīts*, 20. apr. 1924: 4–5

61 Tim Noble, *Mission from the Perspective of the Other* (Eugene, OR: Pickwick Publications, 2018), 1–2.

62 Feldmanis, op. cit. 1974, 111–113.

Conclusion

Anna Irbe and Mission Work in Karunagarapuri, India

This year, we celebrate the 130th anniversary of the birth of Latvian missionary Anna Irbe (1890–1973). She was an extraordinary woman and one of the first missionaries that went from Latvia into the mission field in Southern India. This paper examines her approach to missionary work, which was very innovative at the time and quite successful. It also discusses Irbe's motives and philosophy of missionary service.

Irbe very strongly stood against the theology of mission of the time, which held that Western missionaries were the ones bringing the culture to the poor heathens. She very acutely recognized that many of the Westerners, including some missionaries, held a supremacy attitude. She was willing to learn – she acquired the Tamil language, sought to understand the culture, differences in the caste system, and the attitudes of fellow missionaries. From her observations, she made a decision to do everything with an Indian style so that her work would not be considered foreign by local beneficiaries of the mission, which allowed her to be very successful in her ministry. Soon after the start of her ministry, Irbe developed a “Latvian village in India” called Karunagarapuri, which is located in the Coimbatore area, Tamil Nadu state. The name of the village means “The village of the most merciful God.”

Irbe also recognized that the Gospel was always connected with culture, and therefore she was very open to discover and learn new things about Indian culture by visiting various temples and museums and meeting people of different castes. She was very open to ecumenism and was ready to use any opportunity to see where signs of God's mercy could be noticed. During her ministry, she tried to fully identify with the local people, which was not the most common attitude among missionaries of that time.

Overall, Irbe's mission service and sacrifice brought plentiful fruit and it could be said that in her attitude and love towards the people of India, she was an extraordinary woman ahead of her time.